

A

**IX. Helyi önkormányzatok támogatásai
fejezet
2005. évi előirányzatai**

Budapest, 2004. október hó

A helyi önkormányzatok állami támogatását a központi költségvetési kapcsolatokból származó két forrás - az állami hozzájárulások és támogatások valamint az átengedett személyi jövedelemadó - együttes alakulása határozza meg.

Ezek főbb tételei - az államháztartás egészére megfogalmazott prioritások és tervezési paraméterek alapján - 2005-ben az alábbiak szerint alakulnak.

A központi költségvetési kapcsolatokból származó források fő összesítője

millió forint

Megnevezés	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat	Változás 2005/2004	
			összegben	%-ban
Állami hozzájárulások és támogatások	795 144,0	867 708,7	72 564,7	109,1
<i>Normatív állami hozzájárulások és támogatások</i>	620 179,1	650 182,8	30 003,7	104,8
<i>Egyéb működési támogatások</i>	53 143,0	87 144,0	34 001,0	164,0
<i>Fejlesztési támogatások</i>	121 821,9	130 381,9	8 560,0	107,0
Átengedett személyi jövedelemadó	455 728,0	466 853,7	11 125,7	102,4
<i>Lakhelyen maradó SZJA</i>	113 932,0	116 713,4	2 781,4	102,4
<i>Normatívan elosztott SZJA</i>	341 796,0	350 140,3	8 344,3	102,4
<i>Ebből: települések SZJA kiegészítése</i>	89 615,4	92 619,7	3 004,3	103,4
<i> megyék SZJA részesedése</i>	23 886,6	16 906,1	-6 980,5	70,8
<i> normatív hozzájárulások</i>	228 294,0	240 614,5	12 320,5	105,4
Állami hozzájárulások, támogatások és átengedett személyi jövedelemadó együtt	1 250 872,0	1 334 562,4	83 690,4	106,7
<i>Ebből:</i>				
<i> normatív állami hozzájárulások, támogatások és normatívan elosztott SZJA</i>	961 975,1	1 000 323,1	38 348,0	104,0

A helyi önkormányzatok *központi költségvetési kapcsolatokból származó bevételei* együttesen a 2004. évi országgyűlési előirányzathoz képest 6,7 %-kal (83,7 milliárd forinttal), a 2004. évi – 10 milliárd forinttal csökkentett – bázishoz képest 7,6%-kal (93,7 milliárd forinttal) emelkednek.

A normatív állami hozzájárulások, támogatások és a normatívan elosztott személyi jövedelemadó együttesen 4,0 %-kal (38,3 milliárd forinttal) nő.

Az összeget növeli:

- az EU-ból származó - 2005-re két és félszereződő - forrás, 54,4 milliárd forint,
- az EU társfinanszírozását, valamint a kizárólag hazai forrásból megvalósuló fejlesztéseket szolgáló, fejezetektől átvett pénzeszköz, 60 milliárd forint.

Az így közel 1450 milliárd forintot kitevő támogatás csaknem 10 %-kal haladja meg a 2004. évi előirányzatot.

Itt kell szólni arról, hogy a költségvetési törvényjavaslat szerint az önkormányzati alrendszernek is hozzá kell járulnia az államháztartási egyensúlyt biztosító tartalék képzéséhez. E tartalék az állami hozzájárulások és támogatások együttes előirányzatának 2,5%-ában (21,7 milliárd forintban) kerül meghatározásra, s az átengedett személyi

jövedelemadó terhére kerül figyelembevételre a finanszírozásban. Az összeget az önkormányzatok tartalékként tervezik meg azzal, hogy az államháztartási bevételi előirányzatok kedvező alakulása esetén a Kormány év közben engedélyezi e tartalék felhasználását, sőt esetleg ezen felüli támogatást is megállapíthat.

A központi költségvetési kapcsolatokról származó forrásokon belül az *átengedett személyi jövedelemadó* 2005-re 2,4 %-kal (11,1 milliárd forinttal) nő. A 2003. évi adóbevallásokból lakóhely szerint kimutatott személyi jövedelemadóból - az elmúlt évekhez hasonlóan - 40 % illeti meg együttesen a helyi önkormányzatokat, 30 % normatívan elosztva és 10 % lakhelyen hagyva.

A szintén központi forrást jelentő, az *Egészségbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközök* 13,1 %-kal (45,2 milliárd forinttal) emelkednek a 2004. évi szinthez képest.

A normatív állami hozzájárulások, támogatások és a normatívan elosztott személyi jövedelemadó alakulását 2005-ben főbb tételenként és ágazatonként összesítve az alábbi táblázat mutatja be.

**A központi költségvetési kapcsolatokból származó normatív állami hozzájárulások,
támogatások és a normatíván elosztott SZJA alakulása**

millió forint

Megnevezés	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat			Változás (2005/2004)	
	Összesen	Normatív állami hozzájárulás és támogatás	Normatív SZJA	Összesen	%-ban	Összegben
Községek általános feladatai	10 422,8		10 562,8	10 562,8	101,3	140,0
Települési igazgatási és kommunális feladatok	16 461,0		11 298,6	11 298,6	68,6	-5 162,4
Települési sportfeladatok	2 048,7		2 235,2	2 235,2	109,1	186,5
Körjegyzőség működésével kapcsolatos feladatok	4 335,0		4 000,0	4 000,0	92,3	-335,0
Lakossági települési folyékony hulladék ártalmatlanításának támogatása	162,9		162,9	162,9	100,0	0,0
Lakott külterülettel kapcsolatos feladatok	1 149,7		1 150,9	1 150,9	100,1	1,2
Fővárosi kerületek belterületi útjainak szilárd burkolattal való ellátása	2 000,0					-2 000,0
Belső ellenőrzési társulások támogatása		100,0		100,0		
Települési igazgatási, kommunális, sport feladatok együtt	26 157,3	100,0	18 847,6	18 947,6	72,4	-7 209,7
Körzeti igazgatási feladatok	11 750,9		11 291,3	11 291,3	96,1	-459,6
Megyei, fővárosi igazgatási és sportfeladatok	2 560,8		2 551,6	2 551,6	99,6	-9,2
Üdülőhelyi feladatok	6 103,3		6 103,3	6 103,3	100,0	0,0
Települések SZJA kiegészítése	89 615,4		92 619,7	92 619,7	103,4	3 004,3
Megyei önkormányzatok SZJA részesedése	23 886,6		16 906,1	16 906,1	70,8	-6 980,5
A társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve súlyos foglalkoztatási gondokkal küzdő települési önkormányzatok kiadásaihoz történő hozzájárulás	5 772,9		5 736,9	5 736,9	99,4	-36,0
Globális támogatások összesen:	176 270,0	100,0	164 619,3	164 719,3	93,4	-11 550,7
Oktatási normatívák (kööttel együtt)	489 917,6	508 136,8		508 136,8	103,7	18 219,2
Pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekjóléti ellátások	59 683,9		60 748,9	60 748,9	101,8	1 065,0
A lakáshoz jutás feladatai	14 236,9		14 236,9	14 236,9	100,0	0,0
Szociális és gyermek jóléti alapszolgáltatás és intézményi feladatok	96 222,8	41 066,7	61 089,8	102 156,5	106,2	5 933,7
Egyes jövedelempló támogatások kiegészítése	62 530,7	85 085,7		85 085,7	136,1	22 555,0
Önkormányzat által szervezett közcélú foglalkoztatás támogatása	15 120,0	15 120,0		15 120,0	100,0	0,0
Szociális továbbképzés és szakvizsga támogatása	673,6	673,6		673,6	100,0	0,0
Szociális normatívák összesen	248 467,9	141 946,0	136 075,6	278 021,6	111,9	29 553,7
Helyi közművelődési és közgyűteményi feladatok	11 841,3		12 523,3	12 523,3	105,8	682,0
Megyei/fővárosi közművelődési és közgyűteményi feladatok	5 917,2		6 253,5	6 253,5	105,7	336,3
Közművelődési normatívák összesen	17 758,5		18 776,8	18 776,8	105,7	1 018,3
Helyi önkormányzati hivatásos tűzoltóságok támogatása	29 561,1		30 668,6	30 668,6	103,7	1 107,5
Mindösszesen	961 975,1	650 182,8	350 140,3	1 000 323,1	104,0	38 348,0

Települési önkormányzatok jövedelemkülönbség mérséklése

A személyi jövedelemadó és az iparüzési adóbevétel együttes növekedése révén erősödő jövedelem-differenciálódás tompítására 2005. évben – a normatívan elosztott személyi jövedelemadóból – 92,6 milliárd forint szolgál, ami 3,4%-kal haladja meg az előző évi keretet.

A jövedelemkülönbség mérséklés alapelve változatlan marad. Az iparüzési adóerőképesség meghatározásának módja – a 2004. évi tapasztalatok alapján – finomításra kerül.

A 2005. évi adóelőleget megalapozó adóalap meghatározása a 2004. évről szóló bevallások alapján történik. Amennyiben e bevallás hiányzik, - ugyanúgy mint 2004-ben – az utolsó bevallásban szereplő adóalap kerül figyelembevételre. Kedvező változás az önkormányzatok számára, hogy 2005-től már kivethetik a számítási alapból a cégjegyzékből törlésre került vállalkozásokat, ugyanúgy, mint azon záró bevallást teljesítőket, amelyekről bírósági végzés mondja ki, hogy – a hitelezők kielégítése során – iparüzési adójuk megfizetése nem lehetséges. Szintén figyelmen kívül hagyható a 2004. évben 600 ezer forint bevételt el nem érő, így nem iparüzési adóalany östermelők, és az ideiglenes építőipari tevékenységet, természeti erőforrás feltárást, kutatást 2004-ben maximum 180 napig folytató vállalkozások utolsó adóalapja.

2005. évtől megváltozik a jövedelemkülönbség mérséklés év végi elszámolása.

Hasonlóan a normatív hozzájárulásokhoz és támogatásokhoz, 2005-től az iparüzési adóerőképesség módosulásának jövedelemkülönbség mérséklésre gyakorolt hatását is követni kell. 2004-ben ez még csak lehetőség volt, év végén a jogtalan igénybevételnek azonban még nem voltak kamatfizetési konzekvenciái. E türelmi év után az önkormányzatot igénybevételi kamatfizetési kötelezettség terheli, ha év közben 10%-kal több jövedelemkülönbség mérséklési támogatást vett igénybe az öt év végén megilletőnél.

Mivel az iparüzési adóbevallások május végéig érkeznek meg az önkormányzatokhoz, és azok jelentősen módosíthatják a becsült adóerőképességet, ezért a július 31-ei lemondási időpontig nincs kamat. Amennyiben az önkormányzat csak októberben mond le a támogatásról, az év elejétől igénybevett többlettámogatásra a jegybanki alapkamattal egyező kamatot kell fizetnie. Ez alól természetesen kivétel, ha az önkormányzat adóalapja rajta kívül álló okok miatt nőtt 2005. július 15-e után (pl.: naptári évtől eltérő üzleti évet választó adózók bevallása, új vállalkozók bejelentkezése, önkormányzati adófelderítés, vállalkozási önellenőrzés, stb).

Ha az októberi lemondási állapot és az év végi elszámolás között visszafizetési kötelezettség állapítható meg, ezen összeget a jegybanki alapkamat kétszerese terheli. Ugyanezen kamat vonatkozik a Kincstár utólagos ellenőrzésével feltárt visszafizetési kötelezettségre is.

Kereset és létszám

A 2005. évi költségvetés célkitűzése a közszféra egészében a keresetek átlagosan bruttó 6%-os növekedése. Mindez a prognosztizált infláció és a személyi jövedelemadó törvényt érintő változások eredményeképpen 3,5 %-os reálkereset-emelkedést jelent.

A helyi önkormányzatoknál – hasonlóan az államháztartás más alrendszereihez - az általános bér- és létszámkondíciók a következők:

- Az igazgatásban az átlagosan 6%-os bérfelzárkózást, valamint a 13. havi illetmények visszafizetését saját hatáskörű intézkedésekkel kell megvalósítani.
- A közszolgáltatás egyéb területein az átlagosan 6%-os keresetemeléssel a költségvetés – a forrásszabályozás keretében - 4,5 % mértékéig biztosít fedezetet, a további 1,5%-ot racionális gazdálkodással (helyi szervezeti, szervezési intézkedésekkel) kell előteremteni.

Ez összességében 37,8 milliárd forint többlettámogatást jelent az önkormányzatoknak.

A törvényjavaslat szerint 2005-ben a keresetek növelését részben az illetményalap (köztisztviselőknél, hivatásos tűzoltóknál) és az illetménytábla bértételeinek (közalkalmazottak esetében) emelésével, részben pedig teljesítményösztönző elemek erősítésével, illetve rendszerbe építésével indokolt biztosítani.

A teljesítményelv érvényesítését a kisebb, de hatékonyabb, racionálisabban működő állam megteremtésének célkitűzése is megalapozza. A hatékonyság-növelés, a szolgáltatások minőségének javítása a közszféra egészére elvárásaként fogalmazódik meg.

A béremelés munkajogi garanciái:

- Köztisztviselőknél az illetményalap, közalkalmazottak esetében az illetménytábla és a pótlékalap mértéke az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban zajló tárgyalások függvénye, ehhez kapcsolódóan a Kormány gondoskodik az egyes foglalkoztatási jogszabályok módosításáról.
- Többletfeladat elismerésére teljesítmény-ösztönzési keret kerül kialakításra, amelynek mértéke a 2005. évben a keresetbe tartozó juttatások előző évi bázis előirányzatának 2%-a.

Az ösztönzési célra meghatározott keretösszeg - szemben az illetménytáblával (illetményalappal), ami dolgozónként határozza meg a bérminimumot - intézményi szinten jelent garanciát, biztosítva a munkáltatónak a teljesítmény szerinti differenciálás lehetőségét.

- A teljesítményösztönzés mozgásterének bővítését és hatékonyabb megvalósítását szolgálja a köztisztviselők alapilletménye, valamint a szolgálati jogviszonyban állók beosztási illetménye törvény szerintitől felfelé történő eltérítési lehetőségének a jelenlegi 20%-ról 40%-ra emelése.
- A teljesítmény-ösztönzési kerettel azonos funkciót tölt be a közoktatásban már működő, a kiemelt munkavégzést ösztönző rendszer, egyéb ágazatokban pedig fenntartói/munkáltatói kompetencia a fizetések rendszerének kialakítása.

A törvényjavaslat alapján 2005-ben jelentős mértékben emelkedik a helyi szervezési intézkedésekhez kapcsolódó többletkiadások támogatása. Ennek keretében a helyi önkormányzatok a hozzájárulás igénylése céljából négy alkalommal pályázhatnak, ezáltal a finanszírozás is folyamatosabbá válik.

1., 4., 5. alcímek

A helyi önkormányzatok működési célú hozzájárulásai és támogatásai

A főbb ágazatok szabályozási sajátosságai

Az összefoglaló táblázat szemlélteti az ágazati ellátórendszerek működési támogatásának együttes alakulását, nemcsak a normatív hozzájárulások, támogatások, hanem a központosított előirányzatok figyelembevételével is.

A központi költségvetési bevételek kapcsolódása a főbb ágazatok működési kiadásaihoz

millió forint

Megnevezés	2004. évi előirányzat	2005. évi javaslat	Változás (2005/2004)	
			Index %-ban	Összegben
<i>"Globális"</i>				
Lakóhelyben maradó SZJA	113 932,0	116 713,4	102,4	2 781,4
Normatívan elosztott SZJA	174 270,0	164 619,3	94,5	-9 650,7
Normatív támogatás		100,0		100,0
Központosított előirányzat	27 239,4	58 806,0	215,9	31 566,6
Működésképtelen önkormányzatok kiegészítő támogatása	13 500,0	13 500,0	100,0	0,0
"Globális" támogatások összesen	328 941,4	351 738,7	106,9	22 797,3
<i>Oktatás</i>				
Normatív hozzájárulások (kötött támogatásokkal együtt)	489 917,6	508 136,8	103,7	18 219,2
Központosított előirányzat	840,0	840,0	100,0	0,0
Oktatási támogatások összesen	490 757,6	508 976,8	103,7	18 219,2
<i>Szociális ellátás</i>				
Normatívan elosztott SZJA	120 206,4	136 075,6	113,2	15 869,2
Normatív hozzájárulások (kötött támogatásokkal együtt)	128 261,5	141 946,0	110,7	13 684,5
Központosított előirányzat	170,0	170,0	100,0	0,0
Szociális támogatások összesen	248 637,9	278 191,6	111,9	29 553,7
<i>Kultúra</i>				
Normatívan elosztott SZJA	17 758,5	18 776,8	105,7	1 018,3
Központosított előirányzat	2 890,0	2 765,0	95,7	-125,0
Színházi támogatás	10 503,6	11 063,0	105,3	559,4
Kulturális támogatások összesen	31 152,1	32 604,8	104,7	1 452,7
<i>Tűzvédelem</i>				
Normatívan elosztott SZJA	29 561,1	30 668,6	103,7	1 107,5
Tűzvédelem támogatása összesen	29 561,1	30 668,6	103,7	1 107,5
<i>Fejlesztés</i>				
Címzett és céltámogatások	64 255,0	63 755,0	99,2	-500,0
Normatív támogatás (fővárosi kerületi utak)	2 000,0			-2 000,0
Központosított előirányzat	18 250,0	26 310,0	144,2	8 060,0
Területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás	10 573,0			-10 573,0
Céljellelű decentralizált támogatás	6 543,9			-6 543,9
A helyi önkormányzatok fejlesztési és vis maior feladatainak támogatása		16 873,0		16 873,0
Vis maior tartalék		243,9		243,9
Önkormányzatok EU-s, valamint hazai fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének támogatása	4 400,0	7 400,0	168,2	3 000,0

Budapest 4-es metróvonal első szakasza építésének támogatása	15 800,0	15 800,0	100,0	0,0
Fejlesztési célú támogatások együtt	121 821,9	130 381,9	107,0	8 560,0
Központi költségvetési kapcsolatokból származó bevételek összesen	1 250 872,0	1 334 562,4	106,7	83 690,4

Közoktatás

A közoktatási célú hozzájárulások, támogatások főösszege 490,8 milliárd forintról 509,0 milliárd forintra, 3,7%-kal, növekszik. A 18,2 milliárd forint összegű növekedés

- az önkormányzatokat érintő 20 milliárd forint takarékosági követelményből a közoktatásra jutó -12,4 milliárd forint
- a közoktatásba felmenő rendszerben belépő feladatokkal összefüggő determináció 2,9 milliárd forint
- az új feladatok „befogadása” 0,7 milliárd forint
- a jövő évi béremelési követelményekhez a normatívákban biztosított 27,0 milliárd forint
- a szakmai és informatikai eszközfejlesztés kötött normatív támogatás növekménye 4,0 milliárd forint
- a normatív hozzájárulások főösszegéből (szakmai informatikai eszközfejlesztésre) -4,0 milliárd forint

egyenlege.

Várhatóan, jelentősen növekszik a társulási hozzájárulásra való igényjogosultság a 2004-ben a többcélú kistérségi társulások keretében megalakult intézményfenntartó társulásokban ellátott gyermek, illetve tanuló létszámokkal. A rendelkezésre álló, 2004. évvel azonos előirányzat a normatíva fajlagos hozzájárulási összegének 36,4 ezer forintról 21,0 ezer forintra való csökkentésével biztosít lehetőséget az új igények befogadására. A többcélú kistérségi társulások keretében alakult intézményfenntartó társulások működésének differenciált támogatásához a Belügyminisztérium rendelkezési körében 9,0 milliárd forint a tervezett előirányzat, ebből a közoktatási feladatok közös szervezésére így társult önkormányzatok további támogatásban részesülhetnek.

Fenti tervezési követelmények között az egyes közoktatási intézménytípusok feladataihoz kapcsolódó normatív alap-hozzájárulások fajlagos összegei – beleértve az ágazati minimum-követelmények teljesítésének elismeréséhez kapcsolódó normatívát is -, az alapfokú művészetoktatás kivételével 4-5%-kal növekednek. Az egyes intézményi tevékenységekkel összefüggő kiegészítő hozzájárulások, kötött normatívák – az informatikai fejlesztést szolgáló előirányzat kivételével -, továbbá a központosított előirányzatok általában a 2004. évi szinten maradnak. Emellett a pedagógusok szakkönyvvásárlásához kapcsolódó 2004. évi kötött normatív támogatás, mintegy 2,3 milliárd forint előirányzata is beépül az alap-hozzájárulásokba.

A 2005. évi tervezés a helyi önkormányzatok által a 2004. év közben, a július 31-ei normatív hozzájárulások és kötött normatív támogatások pótigénylési, illetve lemondási rendszere keretében jelzett 2004/2005. tanévi nyitó adatokra épül. Mindez az óvodai nevelés esetében (a 2004. évi 305 ezer fővel szemben) 303 ezer gyermek, az iskolai oktatásban az 1-8. évfolyamokon 805 ezer tanuló (a 2004. évi 815 ezer fővel szemben), a 9-13. évfolyamokon 362 ezer tanuló (az előző évvel megegyező létszám) figyelembevételét jelenti 2005. évre. Az eddigi tendenciához hasonlóan tovább (közel ezer fővel) növekszik a gyógypedagógiai

nevelést, oktatást igénylők száma, és – a kiugróan magas alapfokú művészetoktatási normatívának köszönhetően – az egyéb művészet (képző, ipar, tánc stb.) oktatásban résztvevők száma mintegy 4 ezer fővel.

A normatív jogcímrendszerben - a későbbiekben részletezett – változásokkal összefüggő mutatószámok tervezése csak nagyvonalú becslésekre alapulhatott, hiszen az önkormányzatok 2004/2005. tanévtől bevezetett oktatás-szervezési megoldásairól államháztartási információ a költségvetési törvényjavaslat előkészítése időszakában még nem állt rendelkezésre.

A hagyományosan a költségvetési törvényjavaslat parlamenti benyújtását követő országos mutatószám-felmérés alapján pontosíthatók a hozzájárulásokat megalapozó gyermek, tanuló, illetve pedagógus létszámok, amelyek jelentősebben elmozdíthatják a normatívák végleges fajlagos összegeit is.

A költségvetési szűkítésekkel szemben a közoktatási törvénynek, a költségvetési törvénnyel egyidejű – későbbiekben részletezett - módosítása növeli az önkormányzatok mozgásterét az oktatás-szervezésben, elsősorban a foglalkoztatási követelmények oldásával, halasztásával, illetve az alkalmazás magasabb ellátotti létszámokhoz kötésével.

A közoktatási célú normatív hozzájárulások és egyéb támogatások előirányzatának alakulása

milliárd forintban

Jogcím-típusok	2004. évi költségvetési törvény szerint	2005. évi törvényjavaslat szerint	Növekmény	%
Alap-hozzájárulások	404,0	417,8	13,8	103,4
Kiegészítő hozzájárulások	69,1	71,5	2,4	103,5
Kötött normatív támogatások	16,9	18,9	2,0	111,8
Központosított előirányzatok	0,8	0,8	-	100,0
Együtt	490,8	509,0	18,2	103,7

Változások a közoktatási célú normatív hozzájárulások rendszerében (a költségvetési törvényjavaslat 3. számú melléklete szerint, a hozzájárulási jogcímek sorrendjében)

- A 19. óvodai nevelés, a 20. Iskolai oktatás a) az 1-4. és b) 5-8. évfolyamokon, valamint a 21. Gyógypedagógiai (konduktív pedagógiai) ellátás az óvodában és az általános iskolában jogcímeiken belül
    - = alap-hozzájárulás jár a gyermek, illetve tanuló létszám után és
    - = az alap-hozzájárulás 10 %-ának megfelelő összegű hozzájárulás jár a 2005. évtől a finanszírozásban is érvényesítendő ágazati oktatás-szervezési minimum-követelmények teljesítése esetén.
- A követelmények az intézményi szintű óvodai csoport, illetve iskolai osztály-szervezéshez kapcsolódnak: csak azon intézmények gyermek, illetve tanulólétszáma után jár a kiegészítő hozzájárulás, ahol a csoportok, osztályok

évfolyamonként számított átlagléttszáma megfelel a közoktatási törvény 3. számú mellékletében meghatározott csoport, illetve osztály átlagléttszámokhoz viszonyított, felmenő rendszerben növekvő átlagléttszám követelménynek.

- A 2004/2005. nevelési évben, illetve tanévben, az óvodai nevelési évtől függetlenül, az iskolában évfolyam csoportonként kell elérnie az átlagléttszámnak az előbb hivatkozott mellékletben foglalt létszám 50 %-át (pl. az óvodában átlagosan a 10 főt, az 1-4. évfolyamon a 11 főt).
- A 2005/2006. nevelési évtől az óvodában az első óvodai nevelési évre indított csoportok átlagléttszámának, illetve az iskolában az 1. és 5. évfolyamokon indított osztályok átlagléttszámának a törvény mellékletében foglalt létszám 75 %-át (pl. az óvodában 15 főt, az 1-4. évfolyamon 16 főt) kell elérni. A többi óvodai csoport, illetve a 2-4. évfolyamon és a 6-8. évfolyamon indított osztályok átlagléttszámánál „tartani kell” legalább az 50%-os átlagléttszámot.

Az egyes csoportok, osztályok létszámának megállapításánál figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozó eltérő számítási előírásokat. A nemzeti és etnikai kisebbségek nevelésére, oktatására indított csoportok, osztályok esetében pedig az átlagléttszám követelmény – a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló - 1993. évi LXXVII. törvény (továbbiakban: Nek. tv.) 43. §-ának (4) bekezdésében foglalt előírást követi. E szerint: „Egyazon kisebbséghez tartozó nyolc tanuló szülőjének vagy törvényes képviselőjének kérése esetén kisebbségi osztály vagy tanulócsoporthoz indítása, illetve működtetése kötelező”.

- Előbbi ágazati minimumok érvényesítése a finanszírozásban csak az alapfokú oktatásra terjed ki. Ezért a gyógypedagógiai nevelés, oktatás jogcímen belül szétválasztásra került az alapfokú oktatáshoz és a magasabb iskola-fokozatokhoz kapcsolódó hozzájárulás.
- A 20. Iskolai oktatás jogcímen belüli - a 20.d) és 20.e) pontok szerinti - az iskolai szakképzés keretében, a szakmai elméleti és gyakorlati oktatáshoz kapcsolódó normatívákra való igényjogosultság a közoktatási törvény egyidejű módosításával összefüggésben változik. Ennek alapján a 2005/2006. tanévtől megszűnik a második szakképzés ingyenessége, viszont nem minősül második szakképesítésnek ezután a meglévő szakképesítéssel betölthető munkakör magasabb színvonalon történő ellátását biztosító szakképesítés megszerzése.
- A 2004. évi költségvetésben még a 23. Bentlakásos közoktatási intézményi ellátás jogcímen szereplő hozzájárulás 2005-től két jogcímre tagolódik: a 23. Kollégiumok közoktatási feladatai és a 26. Gyermekek- és ifjúságvédelemmel összefüggő juttatások, szolgáltatások jogcímen belüli c) Tanulók szállásnyújtásával, d) Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók szállásnyújtásával összefüggő feladatokhoz kapcsolódó jogcímekre. Ezzel a pedagógiai szakmai feladatoktól elválik a non-stop szállás-szolgáltatáshoz biztosított hozzájárulás.
- A szakmai célú – 24. pont alatti - kiegészítő hozzájárulások igénybevétele, illetve elszámolási szabályai részben módosultak, részben pontosodtak. A módosítás a 24. ba) és bb) jogcímet érinti annyiban, hogy a képesség-kibontakoztató,

személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozás szervezéséhez nem a közoktatási statisztikai mérés időpontjában beírt tanulólétszám alapján jár a hozzájárulás, hanem a foglalkozásokon résztvevők éves – a napközis foglalkozásoknál eddig is alkalmazott számítási eljárás szerinti – átlagléttszáma után.

- A korábbi, szociális jellegű ellátotti juttatásokhoz kapcsolódó jogcím „helyet cserél” az eddigi „26. Egyéb differenciált hozzájárulások egyes közoktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok feladatellátásokhoz”, jogcímmel, és a korábban már említett gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő juttatások címen belül kapott helyet a kedvezményes étkeztetés és tanulói tankönyvellátás támogatása. Az ingyenes tankönyvellátásban részesülők köre – a tankönyvpiac rendjéről szóló törvény alapján kibővül a középiskolák 9-13., a szakiskolák 9-10. és a szakképzési évfolyamon tanulók azon körével, akik rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülnek. Ezzel – felmenő rendszerben – biztosított a közoktatás teljes intézmény-rendszerében a rászorultak ingyenes tankönyvellátása.
- Az előbbiek szerint már a 25. pont alatti hozzájárulások közül az intézményfenntartó társulás óvodájába, általános iskolájába járó gyermekek, tanulók támogatása módosul. Igazodva az alapfokú nevelésben, oktatásban érvényesítendő csoport-, osztályszervezési követelményekhez, ez a hozzájárulás csak abban az esetben jár, ha a társulásban működtetett valamennyi intézményben teljesülnek az átlagléttszám elvárások. További korlátozás, hogy csak a társulás intézményeibe járó községi tanulók után vehető igénybe ez a hozzájárulás.

Változások a közoktatási célú kötött normatív támogatások körében (a költségvetési törvényjavaslat 8. számú mellékletének I. címe)

- A pedagógusok szakkönyvvásárlásának támogatása jogcím megszűnik és előirányzata beépül a normatív alap-hozzájárulásokba. Ezzel párhuzamosan - a 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet módosításával - nem kell elszámolniuk a pedagógusoknak a költségvetési törvényben meghatározott 1 főre jutó támogatás összegével. (A 2005. évi törvény-javaslat 60. §-a tartalmazza a kötelezően kifizetendő összeget.)
- A pedagógus, szakvizsga, továbbképzés és felkészülés jogcímen belül a kétszintű érettségiztetéshez való felkészülés címén csak a feladatban közvetlenül érintett középiskolai (gimnáziumi szakközépiskolai) pedagógusok után igényelhető támogatás.
- A fővárosi és megyei közalapítványok szakmai tevékenységét segítő támogatás előirányzata nem változik, de az egyes alapítványokat megillető összeg 50 %-át az 1100 főt el nem érő kistéleplések 1-8. évfolyamos általános iskoláinak informatikai fejlesztésére, működtetésére kell fordítaniuk. A felhasználás részletes feltételeire az oktatási miniszter iránymutatást ad ki.
- A szakmai informatikai fejlesztések előirányzata megduplázódik (8 milliárd forint lesz). Az összeg felhasználási lehetősége differenciált az egyes közoktatási intézmény-típusok és iskolafokokozatok szerint.

Változások a központosított előirányzatok körében (költségvetési törvényjavaslat 5. számú melléklete)

Az ECDL számítógép-kezelői vizsga és a nyelvvizsga díjának visszatérítéséhez biztosított előirányzat (2005-ben utoljára) 500 millió forint. A támogatás jövőre kiterjed azokra a sajátos nevelési igényű 2004/2005. tanévben érettségiző, illetve utolsó éves szakiskolai tanulókra is, akik legalább középfokú „A”, vagy „B” típusú sikeres nyelvvizsgát tesznek.

A közoktatási törvény költségvetési törvénnyel összefüggő módosulása

Az államháztartás szűkítésével, a közfeladat-ellátások hatékonysági követelményeinek emelésével összefüggően a költségvetésben, illetve a finanszírozásban érvényesítendő megoldások ezévből is indokolják a közoktatási törvény egyes rendelkezéseinek módosítását. A módosító rendelkezések döntően nem hoznak megtakarítást a központi költségvetés számára, ugyanakkor a helyi oktatás-szervezésben nagyobb mozgásteret nyitnak a fenntartók döntéseihez.

Előbbiek okán a változások a következők:

- A stabil, megfelelő szakmai és tárgyi feltételrendszerrel bíró intézményhálózat kialakítása, fenntartása érdekében korlátozza az intézményalapítást az az új előírás, mely szerint az alapítónak (ha helyi önkormányzat) határozatlan időre kizárólagos használatában, vagy tulajdonában lévő intézménynek állandó székhellyel, meghatározott arányban saját alkalmazotti létszámmal, meghatározott tárgyi feltételekkel kell rendelkeznie. Hasonló követelményekkel szűkítik a nem önkormányzati intézmény-alapítást is. Utóbbi területen további korlátozás az ún. pénzügyi biztosíték előírása, amely a folyamatos működtetés garanciális feltétele. (Ez alól mentesülnek az egyházak, ha a volt egyházi ingatlanok rendezéséről szóló törvény hatálya alá tartozó ingatlant vesznek át és alapítanak közoktatási intézményt.)
- Az alapfokú művészetoktatást több rendelkezés is érinti:
  - = kikerül a megyei(fővárosi) önkormányzati kötelező feladatok közül, de a finanszírozásban differenciált normatívával támogatandó feladatként jelenik meg, amely garanciája a művészetoktatás további állami támogatásának,
  - = beépülhet az egységes iskola tantervébe, amely a tanulók számára az iskolaválasztásnál új – kevesebb megterheléssel járó - lehetőséget teremt a különböző művészetek elsajátításához a nappali rendszerű oktatás keretében, ingyenesen,
  - = felmenő rendszerben megemelkedik az alapfokú művészetoktatási intézményben fizetendő térítési díj mértéke az ehhez biztosított normatív hozzájárulás 25 %-ára.
- A közoktatási ún. finanszírozási garancia kikerül a törvényből (mely szerint a mindenkori költségvetésben tervezett közoktatási normatív hozzájárulásoknak és egyéb támogatásoknak el kell érnie a két évvel megelőző évben a helyi önkormányzatok által ténylegesen a közoktatásra fordított nettó működési kiadás 90 %-át). A garancia közgazdaságilag megalapozatlan voltát az elmúlt évek bizonyították: a költségvetési paraméterek, valamint az évente változó feladattartalom miatt betarthatatlannak bizonyult. (A még hatályos törvény alapján a 2005. évre sem kellene alkalmazni a garanciát.)
- Megteremti az alapját a normatív finanszírozásban az oktatás-szervezési követelmények érvényesítésének az a módosítás, amely a szaktörvényben

meghatározott csoport, osztály átlaglétszámokhoz képest alacsonyabb létszámokkal szervezett nevelés, oktatás többletköltségeit a fenntartóra hárítja, ahhoz költségvetési támogatási igénnyel nem élhet. A jelenlegi önkormányzati intézmény-szerkezet és oktatás-szervezés mellett egyszerre nem vezethető be a közoktatási törvényben meghatározott csoport, osztály átlaglétszámoknak megfelelő intézményi szervezethez kapcsolódó finanszírozás. Első ütemben az önhibájukon kívül forráshiánnyal (működési hiánnyal) küzdő önkormányzati támogatásra való jogosultságnál feltételként meghatározott, 50 %-os „kihasználtság”, azaz a törvényben meghatározott átlaglétszám 50 %-os teljesítése a követelmény. Az újólág induló nevelési évek, iskolai évfolyamok csoport, illetve osztály-szervezésénél is, egyelőre csak 75 %-os a törvényhez viszonyítva az átlaglétszám elvárás.

- A kollégiumokban, alapfokú művészetoktatási intézményekben a könyvtáros tanárok 2006/2007. tanévtől kötelező foglalkoztatására vonatkozó rendelkezést elhalasztja a módosítás oly módon, hogy a 2006/2007. tanévtől kezdődően írja elő a fokozatos bevezetést.
- Az intézményvezetők és helyettesek számára a hatályos törvény szerint 2005/2006. tanévtől bevezetésre kerülő teljesítménypótlék kötelező alkalmazását a 2006/2007. tanévig halasztja a módosítás, továbbá a vezetők foglalkoztatására vonatkozó követelményeket magasabb intézményi ellátotti létszámokhoz köti (vezető-helyettes foglalkoztatása a jelenlegi 400 fő intézményi tanuló létszám helyett, 600 fő felett kötelező).
- A módosítási javaslat újrafogalmazza a pedagógus munkaköri feladatait, a tanórai foglalkozásokkal le nem kötött idő tekintetében. Nem teszi kötelezővé e feladatok ellátását, hanem rábízta a munkáltatói jogkör gyakorlójára, hogy milyen feladatok ellátását írja elő (pl. halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és tehetséges tanulók felkészítése, szabadidő hasznos eltöltésének szervezése, diákönkormányzatok segítése, gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok). Lényeges azonban, hogy ezeket a tevékenységeket munkaköri feladatként kell ellátni.
- Az önkormányzatok és egyházak közötti feladatátadásnál joghézag mutatkozott abban az esetben, ha az önkormányzat saját döntése alapján - és nem a volt egyházi ingatlanok átadását szabályozó törvény hatálya alá tartozó - ingatlant, illetve feladatot adott át az egyháznak. Ebben az esetben ugyanis az egyházakat megillető kiegészítő támogatást az önkormányzatnak kell megfizetnie legalább 3 évig. A módosítás megszünteti a joghézagot azzal, hogy meghatározza az intézmény újraalapítás fogalmát, amely alapján nem kell alkalmazni az előbbi finanszírozási szabályt.
- Fentiekén túl több módosító rendelkezés erősíti a közoktatási intézményrendszer működésének ellenőrzését, a tevékenység minőségének mérését (hatósági és szakmai ellenőrzések terén).

Egyéb, a közoktatást érintő változások

- A pedagógusok kiemelt munkavégzéséért járó kereset-kiegészítés számítási alapja 2005. szeptember 1-jétől 5.250 forint/fő/hónap összegre emelkedik (2005. január 1-jétől augusztus 31-éig a 2004. évi – 5 000 forint/fő/hónap - szinten marad).

Szociális és gyermekvédelmi ellátás

A szociális és gyermekjóléti feladatok ellátásához 2005-ben összesen 278,0 milliárd forint költségvetési hozzájárulással és támogatással számolhatnak az önkormányzatok, ami 11,9%-kal, 29,6 milliárd forinttal több a 2004. évi előirányzatnál. A 2005. évi előirányzat meghatározása – az ágazatot érintő 2,5 milliárd forint takarékosági intézkedést követően – a következő szempontok mentén történt:

- a segélyezés alapját jelentő nyugdíjminimum növekedéséhez 9,6 milliárd forint
- a segélyezetti létszám várható alakulásához 13,0 milliárd forint
- a SZOLID programhoz kapcsolódó többletfeladataihoz 3,1 milliárd forint
- lakosság eladósodásának enyhítését szolgáló programhoz 0,7 milliárd forint
- a bérfinanszírozás általános paramétereit szerint 5,7 milliárd forint

többlettámogatás kapcsolódik.

A Kormány elfogadta a lakosság szociális biztonságát növelő ún. SZOLID programot, amelynek megvalósításához összesen 3,1 milliárd forintot rendelt 2005-ben. Ezen belül

- a segélyezési rendszer bővítéséhez 0,4 milliárd forint
- a szociális alapellátó rendszer fejlesztéséhez 1,0 milliárd forint
- a gyermekek napközbeni ellátásának megerősítéséhez 1,7 milliárd forint

többletforrás épült be a támogatásokba.

Pénzbeli és természetbeni juttatások

A települési önkormányzati segélyezési feladatok ellátásához a költségvetés a már szokásos két „csatornán” keresztül biztosít támogatást: a pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekjóléti feladatokhoz kapcsolódó normatív hozzájárulással, valamint a jövedelempótló támogatások kötött felhasználású előirányzatával.

E két előirányzat meghatározása egyrészt a szociális segélyek számítási alapját jelentő nyugdíjminimum 2005. évi 6,25 %-os (23 200 forintról 24 650 forintra) emelkedésének, valamint a segélyezetti létszám várható alakulásának figyelembevételén alapul. Ennek megfelelően 2005. évben a pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekjóléti ellátások előirányzata 60,7 milliárd forint, a visszaigényelhető jövedelempótló támogatások előirányzata pedig 85,1 milliárd forint. Ez utóbbi az önkormányzati segélyezés biztonságát garantálja, a segélyek meghatározott körében az önkormányzatok által kifizetett összegek 90 %-ának a költségvetésből történő visszaigénylési lehetőségével.

A rendszeres szociális segélyezettek köre várhatóan kb. 5000 fővel bővül a szociális törvény módosításával, amelynek alapján az anyasági ellátásokból kikerülő, elhelyezkedni nem tudó, biztosítási idővel nem rendelkező személyek is jogosulttá válnak az ellátásra.

A segélyezettek másik köre stabil, így pl. az időskorúak járadékát igénybe vevők száma évek óta 7 ezer körül van, és a 2004. évi szintnek megfelelően - 680 ezer körülire - várható a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma 2005-ben is.

2005-ben emelt összegű – 130%-os mértékben meghatározott – ápolási díj kerül bevezetésre a fokozott ápolást igénylő, súlyosan fogyatékos személyeket gondozók számára.

A SZOLID program keretében 2005-ben sor kerül az adósságkezelési szolgáltatás bővítésére: a lakáscélú hitel- és a közüzemi díjhátralékok esetén nő a támogatás mértéke és az adósságkezelés időtartama.

Az önkormányzatok által szervezett közcélú munka 2004. évben bevezetett finanszírozásának szabályai a 2004. évi bevezetést követő tapasztalatok alapján nem változnak, és az előző évvel azonos összegű – 15,1 milliárd forint - az e célra 2005. évben biztosított előirányzat. Az előző két év gyakorlatához hasonlóan 2005-ben is a tényleges felhasználás alapján kerül kiszámításra az egyes önkormányzatokat megillető előirányzat összege. Így az I. félévi tényleges felhasználás alapján 2004. augusztus 1-jével új előirányzat kerül megállapításra. Ugyanakkor a BM fejezetben tartalék képződik, amelyből többlettámogatás igényelhető. Ennek szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg.

A költségvetés az előző évvel azonos szintű, összesen 14,2 milliárd forintot biztosít az önkormányzatok számára a lakáshoz jutás támogatásához. Ez változatlanul a település szociális, lakás-ellátottsági, valamint lakás-közművesítettségi jellemzőiből képzett mutatószám szerint differenciáltan illeti meg az önkormányzatokat, amelyből a rászoruló családok a helyi rendelet alapján részesülhetnek.

Szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások

Az önkormányzatok 2005. évben összesen 102,2 milliárd forint költségvetési hozzájárulással – a 2004. évinél 6,2%-kal többel - számolhatnak szociális és gyermekvédelmi szolgáltatási feladataik teljesítéséhez.

A szociális intézményi ellátások körében a 2003. évben megindult az alapellátási feladatok célzottabb támogatása: azóta külön nevesített normatív hozzájárulás kapcsolódik a fogyatékos személyek részére a saját lakókörnyezetben történő életvitelhez segítséget nyújtó támogató-szolgálatok működtetéséhez, valamint a tanyagondnoki szolgáltatáshoz is. Az alapellátások további megerősítését és a költségvetési források célzottabb felhasználását szolgálja, hogy 2005. évben a támogatások szerkezetének további átalakítására kerül sor: változik a lakosságszám szerinti és a feladatarányos támogatás aránya. Ezáltal a források részben átrendeződnek a feladatot mérhetően végző önkormányzatok javára. 2005-ben a szociális és gyermekjóléti alapellátásokhoz

- lakosságszám arányosan 5,5 milliárd forint, (2004-ben 18 milliárd),
- feladatarányosan, mutatószám (ellátott vagy szolgálat/központ) szerint több mint 22 milliárd forint, a 2004. évi 9,8 millióval szemben (étkeztetés, házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás stb.),
- a település sajátosságaihoz, ellátási igényeihez igazodó szervezeti keretekhez pedig (szociális szolgáltató központ, integrált szociális központ, gyermekjóléti központ) 1,2 milliárd forint (2004-ben 0,9 millió forint)

normatív hozzájárulás kapcsolódik. Új, nevesített normatív hozzájárulás kapcsolódik a közösségi ellátásokhoz és az utcai szociális munkához.

A gyermekek napközbeni ellátását segítő normatív hozzájárulási jogcímekhez (bölcsődei ellátás, családi napközi) kapcsolódó fajlagos összegek jelentősen nőnek (mintegy 27%-kal, illetve 50%-kal), ennek forrása szintén a SZOLID program.

A kötött felhasználású előirányzatok között az előző évvel azonos nagyságrendben, 613 millió forinttal szerepel a személyes gondoskodást végző, továbbképzésre kötelezettek szociális továbbképzéséhez és szakvizsgájához hozzájárulást biztosító előirányzat.

Egyéb ágazati feladatok

A *közművelődési és közgyűjteményi feladatok* normatív állami hozzájárulásainak meghatározása 2005. évre is a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény szerint történik. Ennek értelmében az e célokat segítő összeg kétharmada - lakosságszám szerint - a települési önkormányzatokat illeti meg, a támogatási összeg egyharmadát a megyei/fővárosi önkormányzatok kapják, 33 %-ot egyenlő arányban, 67 %-ot pedig állandó népességszám alapján.

A *színház-finanszírozás* évek óta működő konstrukciója megmarad, az e célra fordítható előirányzat 5,3%-kal, 559,4 millió forinttal (a zárolás utáni 2004. évi előirányzathoz képest 8,2%-kal, 834,4 millió forinttal) 11 063,0 millió forintra növekedett. A támogatás elosztása a már bevált módszer szerint történik. A költségvetési szervként, vagy közhasznú társasági formában állandó vagy alkalmi társulattal folyamatosan játszó színházat (bábszínházat) fenntartó helyi önkormányzatokat az épületműködtetés támogatása mellett a fenntartói támogatás arányában a művészeti tevékenységhez is hozzájárulás illeti meg. A színházak egyéb pályázati támogatási jogcímei között lehetőség nyílik a kiemelt alternatív színházi- és táncszínházi műhelyek munkájához történő külön hozzájárulásra is.

Változást jelent a korábbi évekhez képest, hogy a nemzetiségi színházak támogatása – épületműködtetéshez járó és pályázati jellegű támogatása is - kikerült a helyi önkormányzatok színházi támogatásainak köréből, és a továbbiakban az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium fejezetében szerepelnek.

Fentiek ismeretében a 2005. évi előirányzat a következő összetevők alapján épül fel (millió forintban):

- 2004. évi országgyűlési előirányzat	10 503,6
- évközi zárolás hatása	-275,0
- takarékosági intézkedések hatása	-323,6
- 2005. évi illetményemelés költségvetést érintő hatása	335,7
- nemzetiségi színházak átszervezésének hatása	-152,7
- NKÖM fejezettől átadott összeg	975,0

Változatlan a normatív, kötött felhasználású támogatások között a *helyi önkormányzati tűzoltóságok támogatása*. Az e célra 2005. évben felhasználható összeg 30,7 milliárd forint, amelyet részben a hivatásos önkormányzati tűzoltóság állományának személyi juttatásaihoz, részben dologi kiadásainak támogatásához vehető igénybe.

A 2005. évi előirányzat összegét a következő paraméterek alakították ki (millió forintban):

- 2004. évi országgyűlési előirányzat	29 561,1
- takarékosági intézkedések hatása	-150,0
- 2005. évi illetményemelés költségvetést érintő hatása	1 257,5

A *globális (igazgatási, településüzemeltetési, stb.) normatív állami hozzájárulások* szerkezete, tartalma nagyrészt a 2004. évi szabályozás szerint alakul.

Változás e körben, hogy a **körzeti igazgatási feladatok** támogatásánál a körzetközpontokat egységesen megillető hozzájárulás összege 2 millió forintra csökkent, (a 2004. évi 6,8 millió forinttal szemben) lehetővé téve ezzel azt, hogy az okmányirodához, a gyám és építésügyi feladatokhoz kapcsolódó lakosságszám arányos fajlagos összegek emelkedjenek.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosítása miatt megváltozott az **üdülőhelyi feladatokhoz** igényelhető támogatás összege. A törvényi szabályozás módosításának eredményeként az önkormányzatok magasabb saját bevételhez juthatnak, amely lehetővé teszi az egy adóforinthez kapcsolódó központi költségvetési hozzájárulás összegének a korábbi 2 forintról 1,5 forintra való csökkentését úgy, hogy a helyi önkormányzatok e feladatból származó bevételei összességében nem csökkennek.

A **belső ellenőrzési társulások támogatására** 2005-ben normatív, kötött támogatásként nyílik lehetőség azon önkormányzatok számára, amelyek 2004. szeptember 30-áig létrehozott társulásban látják el e feladatot. Változás, hogy a támogatás a társulásban résztvevő önkormányzatok költségvetési szervei számának alapján jár, de a hozzájárulás továbbra is a belső ellenőrzési feladatok ellátására fordított személyi juttatásokra, illetve szolgáltatások igénybevételeinek költségeire használható fel.

A következő táblázat a helyi önkormányzatok normatív hozzájárulásai és támogatásai állami forrásból és átengedett személyi jövedelemadóból való finanszírozását mutatja be.

A „normatívák” forrásszerkezete

millió forint

Megnevezés	Állami hozzájárulás és támogatás		Átengedett személyi jövedelemadó		Összesen
	Összege	Részesedés %-a	Összege	Részesedés %-a	
Óvodai nevelés	59 040,0	100,0	0,0	0,0	59 040,0
Iskolai oktatás	292 786,1	100,0	0,0	0,0	292 786,1
Különleges gondozás keretében nyújtott ellátás	30 108,2	100,0	0,0	0,0	30 108,2
Alapfokú művészetoktatás	11 268,4	100,0	0,0	0,0	11 268,4
Kollégiumok közoktatási feladatai	14 900,5	100,0	0,0	0,0	14 900,5
Hozzájárulások egyéb közoktatási szakmai feladatokhoz	19 803,3	100,0	0,0	0,0	19 803,3
Egyéb differenciált hozzájárulások egyes közoktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok feladatellátásához	18 111,0	100,0	0,0	0,0	18 111,0
Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő juttatások, szolgáltatások	43 252,3	100,0	0,0	0,0	43 252,3
Pedagógus szakvizsga, továbbképzés felkészülés támogatása	2 780,0	100,0	0,0	0,0	2 780,0
A fővárosi és megyei közalapítványok szakmai tevékenysége	2 000,0	100,0	0,0	0,0	2 000,0
Szakmai és informatikai fejlesztési feladatok	8 021,0	100,0	0,0	0,0	8 021,0
Pedagógiai szakmai szolgáltatás	1 184,4	100,0	0,0	0,0	1 184,4
Minőségfejlesztési feladatok	387,3	100,0	0,0	0,0	387,3
Pedagógiai szakszolgálat	2 790,0	100,0	0,0	0,0	2 790,0
Diáksporrtal kapcsolatos feladatok támogatása	1 704,3	100,0	0,0	0,0	1 704,3
Közoktatás összesen	508 136,8	100,0	0,0	0,0	508 136,8
Pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekjóléti ellátások	0,0	0,0	60 748,9	100,0	60 748,9
A lakáshoz jutás feladatai	0,0	0,0	14 236,9	100,0	14 236,9
Szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatási feladatok	18 757,9	67,4888	9 036,2	32,5112	27 794,1
Szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások szervezetei	367,1	30,0	856,4	70,0	1 223,5
Gyermekvédelmi szakellátás	5 880,3	30,0	13 720,7	70,0	19 601,0
Bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás	7 570,3	30,0	17 664,0	70,0	25 234,3
Hajléktalanok átmeneti intézményei	566,1	30,0	1 320,8	70,0	1 886,9
Fogyatékos személyek, pszichiátriai és szenvedélybetegek bentlakásos intézményi ellátása	5 314,3	30,0	12 400,1	70,0	17 714,4

Gyermekek napközbeni ellátása	2 489,6	30,0	5 808,9	70,0	8 298,5
Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások módszertani feladatai	121,1	30,0	282,7	70,0	403,8
Egyes jövedelempótló támogatások kiegészítése	85 085,7	100,0	0,0	0,0	85 085,7
Önkormányzat által szervezett közcélú foglalkoztatás támogatása	15 120,0	0,0	0,0	0,0	15 120,0
Szociális továbbképzés és szakvizsga támogatása	673,6	100,0	0,0	0,0	673,6
Szociális ágazat összesen	141 946,0	51,1	136 075,6	48,9	278 021,6
Helyi közművelődési és közgyűjteményi feladatok	0,0	0,0	12 523,3	100,0	12 523,3
Megyei/fővárosi közművelődési és közgyűjteményi feladatok	0,0	0,0	6 253,5	100,0	6 253,5
Kulturális ágazat összesen	0,0	0,0	18 776,8	100,0	18 776,8
Községek általános feladatai	0,0	0,0	10 562,8	100,0	10 562,8
Települési igazgatási, kommunális feladatok	0,0	0,0	11 298,6	100,0	11 298,6
Körjegyzőség működésével kapcsolatos feladatok	0,0	0,0	4 000,0	100,0	4 000,0
Lakott külterülettel kapcsolatos feladatok	0,0	0,0	1 150,9	100,0	1 150,9
Körzeti igazgatási feladatok	0,0	0,0	11 291,3	100,0	11 291,3
Megyei, fővárosi igazgatási és sportfeladatok	0,0	0,0	2 551,6	100,0	2 551,6
Üdülőhelyi feladatok	0,0	0,0	6 103,3	100,0	6 103,3
A társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve súlyos foglalkoztatási gondokkal küzdő települési önkormányzatok kiadásaihoz történő hozzájárulás	0,0	0,0	5 736,9	100,0	5 736,9
Lakossági települési folyékony hulladék ártalmatlanításának támogatása	0,0	0,0	162,9	100,0	162,9
Települési sportfeladatok	0,0	0,0	2 235,2	100,0	2 235,2
Belső ellenőrzési társulások támogatása	100,0	100,0	0,0	0,0	100,0
Globális összesen	100,0	0,2	55 093,5	99,8	55 193,5
Helyi önkormányzati hivatásos tűzoltóságok támogatása	0,0	0,0	30 668,6	100,0	30 668,6
Mindösszesen	650 182,8	73,0	240 614,5	27,0	890 797,3

2. cím

Központosított előirányzatok

Az előzőekben említettek mellett a további központosított előirányzatok is nyomon követhetők a következő táblázatban.

A központosított előirányzatok alakulása

millió forint

Megnevezés	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat	Változás 2005/2004	
			%-ban	összegben
Lakossági víz- és csatornaszolgáltatás támogatása	5 900,0	5 500,0	93,2	-400,0
Helyi szervezési intézkedésekhez kapcsolódó többletkiadások támogatása	6 022,1	25 300,0	420,1	19 277,9
Helyi kisebbségi önkormányzatok működésének általános támogatása	1 317,3	1 306,0	99,1	-11,3
Határátkelőhelyek fenntartásának támogatása	100,0	100,0	100,0	0,0
A könyvvizsgálatra kötelezett helyi önkormányzatok támogatása	100,0	100,0	100,0	0,0
Belső ellenőrzési társulások támogatása	100,0	0,0		-100,0
Helyi közforgalmú közlekedés normatív támogatása	10 000,0	15 000,0	150,0	5 000,0
A többcélú kistérségi társulások megalakulásának ösztönzése*	9 500,0	6 500,0	68,4	-3 000,0
Többcélú kistérségi társulások normatív működési támogatása	0,0	9 000,0		9 000,0
Hozzájárulás a helyi önkormányzatok lakbértámogatási rendszeréhez	200,0	0,0	0,0	-200,0
"Globális" támogatások összesen:	33 239,4	62 806,0	189,0	29 566,6
Kiegészítő támogatás nemzetiségi iskolák fenntartásához	340,0	340,0	100,0	0,0
Az ECDL számítógép-kezelői vizsga és a nyelvvizsga díjának visszatérítése	500,0	500,0	100,0	0,0
Oktatási támogatások összesen:	840,0	840,0	100,0	0,0
Gyermek- és ifjúsági feladatok	170,0	170,0	100,0	0,0
Szociális támogatások összesen:	170,0	170,0	100,0	0,0
Könyvtári és közművelődési érdekltségnevelő támogatás	630,0	755,0	119,8	125,0
Helyi önkormányzatok hivatásos zenekari és énekkari támogatása	1 000,0	1 060,0	106,0	60,0
"ART" mozihálózat fejlesztésének támogatása	500,0	200,0	40,0	-300,0
Helyi önkormányzatok állatkerti támogatása	410,0	420,0	102,4	10,0
A múzeumok szakmai támogatása	350,0	330,0	94,3	-20,0
Kulturális támogatások összesen:	2 890,0	2 765,0	95,7	-125,0
Lakossági közműfejlesztés támogatása	2 000,0	1 800,0	90,0	-200,0
Kompok, révek fenntartásának, felújításának támogatása	220,0	220,0	100,0	0,0
Települési hulladék közszolgáltatás fejlesztéseinek támogatása	2 000,0	1 500,0	75,0	-500,0
Ózdi martinsalak felhasználása miatt kárt	1 385,0	885,0	63,9	-500,0

szenvedett lakóépületek tulajdonosainak kártalanítása				
Pincerendszerek, természetes partfalak és földcsuszamlások veszélyelhárítási munkálatainak támogatása	795,0	605,0	76,1	-190,0
A 2004. évi jövedelem-differenciálódás mérséklésénél beszámítással érintett önkormányzatok támogatása	5 850,0	5 300,0	90,6	-550,0
Önkormányzatok EU-s, valamint hazai fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének támogatása	4 400,0	7 400,0	168,2	3 000,0
Települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolatfelújításának támogatása		10 000,0		10 000,0
Fővárosi kerületek belterületi útjainak szilárd burkolattal való ellátása		2 000,0		2 000,0
Mindösszesen	53 789,4	96 291,0	179,0	42 501,6
Ebből: működési támogatás	31 139,4	62 581,0	201,0	31 441,6
fejlesztési támogatás	22 650,0	33 710,0	148,8	11 060,0

* Ebből számítások szerint 2004-ben 6 milliárd forint, 2005-ben 4 milliárd forint fejlesztési támogatásként vehető figyelembe

2005-től minden központosított előirányzatnál a támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, felhasználásának és elszámolásnak részletes szabályai rendeletben lesznek közzétéve, az eddigi megszokott tájékoztatók helyett.

A *közüzem*i és a *kommunális feladatok* ellátását szolgáló központosított előirányzatok:

- a *lakossági közműfejlesztés támogatása* igénylésének részletszabályairól új, 262/2004. (IX.23.) kormányrendelet rendelkezik,
- a *települési hulladék közszolgáltatás fejlesztéseinek támogatása* a decentralizáció jegyében régióként kerül meghatározásra,
- a *lakossági víz- és csatornaszolgáltatás támogatása* - az előbbiekhöz hasonlóan - az alapvető szolgáltatásokhoz való lakossági hozzájutást könnyíti meg, valamint a hátrányos helyzetet ellentételezi.

Ezen támogatások összege a – zárolás utáni – 2004. évi országgyűlési előirányzatnak megfelelő szinten maradtak.

Kisebbségi igénylési szabálypontosítással, minimális előirányzat-módosulással 2005-ben is igényelhető központosított előirányzatok:

- a *kompok, révek fenntartásának, felújításának támogatása,*
- a *határátkelőhelyek fenntartásának támogatása,*
- a *helyi kisebbségi önkormányzatok működésének általános támogatása,*
- a *gyermek- és ifjúsági feladatok,*
- a *kiegészítő támogatás nemzetiségi iskolák fenntartásához,*
- a *helyi önkormányzatok hivatásos zenekari és énekkari támogatása,*
- a *könyvvizsgálatra kötelezett helyi önkormányzatok támogatása,*
- a *múzeumok szakmai támogatása,*

- az *ECDL számítógép-kezelői vizsga és a nyelvvizsga díjának visszatérítése.*

A „*könyvtári és közművelődési érdekeltség-növelő támogatás*” előirányzatának a 2004. évi előirányzathoz képest 125 millió forint, a zárolás utáni előirányzathoz képest 165 millió forint a növekménye, amely a 2004. évtől bevezetett áfa-szabálmódosítások többletterheinek enyhítésére szolgál.

A *helyi szervezési intézkedésekhez kapcsolódó többletkiadásokhoz* a 2004. évi előirányzathoz képest megnégyszereződött a támogatás. Igazodva az önkormányzati igényekhez a támogatás immár 4 alkalommal pályázható.

2005-ben folytatódik az „*ART*” *mozik támogatása*, a műszaki, technikai, kényelmi feltételeik javítása érdekében, a zárolás utáni 2004. évi országgyűlési előirányzathoz képest 25 millió forinttal megemelt összegben.

Továbbra is támogatást igényelhetnek a helyi önkormányzatok veszélyelhárítási munkálatokra, a 2004. évi zárolás utáni előirányzattal megegyező összegben (*pincerendszerek, természetes partfalak és földcsuszamlások, ózdi martinsalak felhasználása miatt kárt szenvedett lakóépületek*).

A 2004. évi „*helyi önkormányzatok állat- és növénykerti, vadas-parki támogatása*” előirányzat támogatási köre 2005. évben az állatkertekre szűkül. A támogatás összege a 2004. évi előirányzatnál 10, a zárolás utáni előirányzatnál 20 millió forinttal magasabb.

A 2004. évi költségvetési törvény alapján a *jövedelem-differenciálódás mérséklésénél beszámítással érintett önkormányzatok* fejlesztéseikhez támogatás illeti meg. Ez az elszámolás során véglegessé tett beszámítási összeg 25 %-a, de legfeljebb az önkormányzat által - saját forrásaiból - 2004-ben beruházásra felhasznált összeg.

2005. évben 7,4 milliárd forint áll rendelkezésre az *önkormányzatok EU-s valamint hazai fejlesztési pályázatainak saját forrás kiegészítésének támogatására*. Az előirányzat elsősorban az Európai Unió által támogatott programokra benyújtott önkormányzati pályázatok saját forrásainak kiegészítését segíti elő. A támogatással lehetővé válik, hogy az önkormányzatok sikeresen részt vehessenek a Strukturális Alapok és Kohéziós Alap forrásainak felhasználásában. A támogatásról – az EU-s pályázat elbírálásában illetékes hatóság nyilatkozatának a figyelembe vételével - a belügyminiszter dönt. A 2006. évre ezen előirányzat 150 %-ára, azt követően évente 25-25 %ponttal kevesebbre vállalható kötelezettség.

Az előirányzat 2005. október 31-éig az EU támogatásai iránt benyújtott pályázatokra fel nem használt részből támogatás nyújtható a kizárólag hazai finanszírozású önkormányzati pályázatok saját forrásához is. E keretösszeg – mely elsősorban a címzett vagy céltámogatásban részesülő vízgazdálkodási beruházások saját forrás kiegészítésére fordítható – felhasználásáról a regionális fejlesztési tanácsok döntenek.

A közigazgatás korszerűsítésével összhangban már második ízben szerepel a központosított előirányzatok között a *többcélú kistérségi társulások megalakulása ösztönzésének* forrása is, 6,5 milliárd forint összegben. Azon önkormányzatok, melyek 2005. évben felismerik a

kistérségi együttműködés előnyeit, és a kistérség határain belül többcélú társulást hoznak létre, a közszolgáltatások hatékonyabb megszervezésére, fejlesztésére, működésére támogatást igényelhetnek. Azon kistérségek, melyekben 2004. évben a települések 50 vagy 60 %-ának részvételével jött létre a többcélú kistérségi társulás, és 2005. évben a kistérség valamennyi települése vállalja, hogy részt vesz a társulásban, – a csatlakozó települések után – szintén igényelhetnek támogatást. A támogatás igénylésének feltételeiről a Kormány 2005. február 15-éig rendeletet alkot.

A jövő évben első alkalommal szerepel a központosított előirányzatok között a **többcélú kistérségi társulások normatív működési támogatásának** forrása, 9 milliárd forint összegben. Ezen előirányzathoz azok a többcélú kistérségi társulások igényelhetnek támogatást, melyek 2004-ben megalakultak, és vállalták a külön törvényben meghatározott (legalább a közoktatási, szociális, egészségügyi és területfejlesztési) feladatok ellátását. A többcélú kistérségi társulás a közoktatási feladatok esetében a társulás keretein belül működő intézményfenntartó társulások, valamint intézmények által ellátott többletfeladatok alapján, továbbá a szociális, gyermekjóléti, belső ellenőrzési és mozgókönyvtári feladatok társulásban történő ellátásának többletfeladatai alapján jogosult támogatásra. A támogatás részletes feltételeit a Kormány 2005. január 31-éig rendeletben szabályozza.

Stabilizálódhat a helyi tömegközlekedés helyzete azáltal, hogy a 2004. évihez képest 5 milliárd forinttal, a zárolás utáni összeghez képest 6 milliárd forinttal emelkedik a **helyi közforgalmú közlekedés normatív támogatása**. Az elosztás alapja továbbra is a súlyozott férőhely-kilométer marad. Mivel a támogatás célja nem az önkormányzati hozzájárulás kiváltása, hanem kiegészítése, új feltétel, hogy az önkormányzat szolgáltatónak átadott saját forrása érje el a támogatási összeget.

A központi költségvetés új - 10 milliárd forintos - központosított támogatással járul hozzá a **helyi önkormányzatok belterületi útjainak burkolatfelújításához**, kiegészítve az önkormányzatok ilyen célú ráfordításait. A támogatás teljes összege decentralizálására kerül.

A „**fővárosi kerületek belterületi útjainak szilárd burkolattal való ellátása**” – normatív, kötött támogatásból lett – új központosított előirányzat szabálmódosítás nélkül szolgál a nevében is megtalálható feladatra.

3. cím

A helyi önkormányzatok működőképességének megőrzését szolgáló kiegészítő támogatások

A javasolt előirányzat összege a 2005. évre 13,5 milliárd forint. A helyi önkormányzatok prognosztizált kiadásainak közel fél százalékát kitevő előirányzat a tapasztalatok szerint szükséges ahhoz, hogy a helyi önkormányzati szféra egésze a működőképességét megőrizhesse. Az előirányzat összege év közben a normatív és egyéb állami támogatások lemondása révén növelhető.

A támogatás három jogcímen vehető igénybe.

Önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő települési önkormányzatok támogatásának előirányzata 11,7 milliárd forint.

A támogatás biztosítását a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény írja elő. E támogatásra ebben az évben csak a települési önkormányzatok jogosultak. E változás oka, hogy az elmúlt évek tapasztalata szerint a törvény alapján működési forráshiánynak minősülő megyei önkormányzatok száma kevés, várhatóan ez 2005. évben sem változik számottevően, másrészt nehezen lehet a megyei önkormányzatok működési forráshiányát algoritmus szerint kezelni, elsősorban azért, mert a működési kiadási szint – feladatellátásuk teljesen eltérő volumene, összetétele miatt - nem mérhető. A megyei önkormányzatok az egyedi mérlegelés alapján működő támogatási előirányzatból (a melléklet 3. jogcíméből) igényelhetnek működési forráshiányuk esetén támogatást.

A támogatáshoz jutás feltételrendszere a korábbi évhez képest alapvetően nem változik. A kisebb módosulások célja, hogy ez a támogatási forma jobban kapcsolódjon a normatíva és ösztönző rendszer változásaihoz, erősítve azok hatását.

Módosul a támogatás feltételét jelentő kapacitáskihasználtság feltétele. Az egészségügyi és szociális intézményekre vonatkozó kapacitás-kihasználtsági feltételek megszűnnek. Szigorodik azonban e feltétel az oktatási ágazatban. Eszerint a nevelési, oktatási intézmények kihasználtságának mértéke a közoktatási normatíváknál meghatározottakkal azonos. Amennyiben az önkormányzat e feltételeket nem teljesíti, akkor

- 500 fő feletti lakosságú település esetén nem lesz jogosult e támogatásra,
- 500 fő alatti lakosságú település esetén az óvoda és iskola ellátottjaihoz kapcsolódó forráshiány összegével csökkentett mértékű támogatásra lesz jogosult.

A feltételek biztosításához szükséges átmenet érdekében, amennyiben az önkormányzat a feltételeknek a 2004/2005. nevelési-, illetve tanévben nem felel meg, de vállalja, hogy azokat a 2005/2006. feltételeket teljesíti, akkor teljes összegű támogatásra jogosult lesz.

Az az önkormányzat, amely a feltételeket 2004/2005-re teljesíti, de a 2005/2006. évre vonatkozó feltételeket nem vállalja, akkor csak 8 havi támogatásra lesz jogosult. A közigazgatási hivatal a törvényjavaslatban meghatározott esetekben felmentést adhat, ha a települési önkormányzat társulás útján kívánta teljesíteni a kapacitáskihasználtság feltételét, de a társulási szándékát rajta kívül álló okok miatt nem tudta megvalósítani.

A tárgyévi forráshiány összegének megállapításánál lényeges módosítás nincs. Kis mértékben csökkentésre került a felhalmozási bevételek között elszámolható közoktatási szakmai és informatikai fejlesztési feladatokra kapott normatív hozzájárulás mértéke (100 %-ról 70 %-ra), igazodva a normatíva tartalmának változásához. Meghatározásra kerül, hogy a működési kiadás számításán belül a személyi juttatásoknál 2005 évre a foglalkoztatottakat érintő kereset-emelésből a közalkalmazottak 2004. évi bruttó keresetének 6 %-os növekedése ismerhető el.

Az előző évekkal azonos maradt az országos átlagos településkategóriánként számított kiadási szintre történő kiegészítés (90 %-ig) és elvonás határa (110 % felett). Az országos átlagos településkategóriánként számított kiadási szint a 2003. évi teljesített működési kiadások 7 %-kal növelt összegéből adódik.

Kedvező elmozdulás, hogy az önkormányzat működési szintjének az országos településkategória-átlag működési kiadási szintjéhez történő hasonlításakor a megyei önkormányzat feladatkörébe tartozó intézményeket fenntartó városi önkormányzatok külön viszonyítási alapot képeznek. Ezáltal az ilyen intézményekkel nem rendelkező városok kiadási szintje reálisabbá válik. További pozitív változás, hogy a körjegyzőség fenntartására fordított (normatíván, intézményi bevételen felüli) önkormányzati ráfordítás 50 %-a az

önkormányzat kiadási szintjének meghatározásakor - legfeljebb annak 100 %-os mértékig - csökkentő tényezőként elismerésre kerül.

Az előző évi szabályozással megegyezően az országos településkategória-átlaghoz való viszonyítás során az önkormányzat 2004. évi teljesített kiadásait csökkentik(k)

- a fenntartott nevelési, alapfokú oktatási, közművelődési, szociális intézményekre fordított normatív hozzájáruláson, normatív kötött támogatáson, átvett pénzeszközökön, valamint a tevékenységhez kapcsolódó működési bevételeken felüli kiadás 50 %-a a 2004. év január 1-jén a 3500 fő vagy ez alatti lakosságszámú helyi önkormányzatnál,
- a közmunka és közhasznú foglalkoztatás erre a célra átvett pénzeszközt és működési bevételt meghaladó személyi kiadásai,
- a határátkelőhelyek, kompok, révek fenntartásához kapcsolódó állami támogatáson és a tevékenységhez kapcsolódó működési bevételeken felüli kiadásai.

Az önkormányzatok tervező munkáját segíti, hogy a támogatás igényléséhez szükséges útmutatót a Pénzügyminisztérium 2005. február 10-ig elkészíti és valamennyi önkormányzathoz eljuttatja.

A támogatás jogcímén továbbra is előleg igényelhető, amelynek mértéke és szabályai nem módosulnak.

Az év végi elszámolás során kedvező változás, hogy a működési célú intézményi bevételek 20 %-át meghaladó többletbevétel 20 %-a lesz a visszafizetési kötelezettség. Ezáltal a többletbevételekhez kapcsolódó többletkiadások fedezete a bevétel 80 %-ában az önkormányzatoknál marad. Az önkormányzati sajátos - SZJA nélküli - működési bevételeknél (amelynek döntő részét a helyi adóbevétel teszi ki) továbbra is a 10 %-ot meghaladó többletbevétel esetén keletkezik az önkormányzatnak visszafizetési kötelezettsége

A tartósan fizetéképtelen helyzetbe került helyi önkormányzatok támogatása 300 millió forint.

A korábbi évekhez képest a támogatás igénybevételének feltételei tartalmilag nem változnak. Ezen a címen felhasználható összeg a tartósan fizetéképtelen helyzetbe került helyi önkormányzatok adósságrendezésére irányuló hitelfelvételének visszerhes kamattámogatására, az adósságrendezés alatt működési célra, valamint a pénzügyi gondnok díjára igényelhető. Az adósságrendezési eljárásban közreműködő pénzügyi gondnok díja megemelésre kerül (legalább 800 ezer forint, legfeljebb 3 000 ezer forint lesz).

A működéséptelen önkormányzatok egyéb támogatásának előirányzata a 2005. évben 1,5 milliárd forint.

Az előirányzatból azok a települési és megyei önkormányzatok igényelhetnek támogatást, amelyek működőképessége az előbbi két jogcímen igénybe vehető támogatás mellett sem biztosítható. Az igényelhető összeg – a rendkívüli és előre nem tervezhető esetek kivételével – nem haladhatja meg az önkormányzat költségvetési rendeletében elfogadott működési célú éven belüli hitelek összegének önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő települési önkormányzatok támogatásával csökkentett összegét. A támogatás megítélésénél kiemelten figyelembevételre kerül a működési célra igénybevett hitel nagysága. A felhasználást a

belügyminiszter célhoz, feladathoz is kötheti. A támogatás formája lehet visszatérítendő és vissza nem térítendő.

6., 7., 8. alcímek

A helyi önkormányzatok fejlesztési célú állami támogatásai

A helyi önkormányzatok fejlesztési célú állami támogatásai a 2004. évhez képest összességében 8 560 millió forinttal növekednek (a 2004. évet bázis évnél tekintve 7,0 %-kal). A fejlesztési források között - új elemként - szerepel a települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolatfelújításának támogatása.

A fejlesztési támogatások alakulása

millió forint

Megnevezés	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat	Változás 2005/2004	
			%-ban	összegben
Címzett és céltámogatás	64 255,0	63 755,0	99,2	-500,0
Normatív támogatás (fővárosi kerületi utak)*	2 000			-2 000
Területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás	6 543,9			-6 543,9
Céljellegű decentralizált támogatás	10 573,0			-10 573,0
A helyi önkormányzatok fejlesztési és vis maior feladatainak támogatása		16 873,0		16 873,0
Vis maior tartalék		243,9		243,9
Fejlesztési központosított előirányzatok	22 650,0	33 710,0	148,8	11 060,0
Budapesti 4-es metróvonal első szakasza építésének támogatása	15 800,0	15 800,0	100,0	0,0
Fejlesztési támogatások összesen	121 821,9	130 381,9	107,0	8 560,0

* A normatíva 2005-ben a központosított előirányzatokhoz került át

A **címzett és céltámogatás** 2005. évi előirányzata 63 755,0 millió forint (ami a 2004. évi országgyűlési előirányzatnál 500 millió forinttal kevesebb, a 2004. évi zárolt előirányzatnál azonban 3.500 millió forinttal több), továbbra is biztosítja, hogy az önkormányzatok beruházási igényeinek megvalósítását mindkét támogatási forma segítse. Mindez számokban a következőket jelenti:

A címzett és céltámogatások alakulása

milliárd forintban

Megnevezés	2004	2005	2006	2007	2008
Tárgyévben rendelkezésre álló előirányzat az alábbiak alapján:	60,9	64,2			
- tárgyévi előirányzat	64,3	63,8			
- zárolás	-4,2				
- döntéssel le nem kötött keret, lemondás	+0,8	0,4	0,1		
Folyamatban lévő beruházások összes terhelése (a 2004. évi új induló	60,9	57,7	34,1	3,1	0,02

beruházásokkal együtt):					
--------------------------------	--	--	--	--	--

A 2005. évi 64,2 milliárd forint rendelkezésre álló előirányzat fedezetet nyújt:

- a folyamatban lévő címzett és céltámogatott beruházások 57,7 milliárd forint összegű determinációjára;
- új címzett támogatással induló beruházásokra 4,0 milliárd forintot és
- új céltámogatással induló beruházásra 2,5 milliárd forintot (ezt az évközi lemondások növelik).

Az új címzett támogatásokról az Országgyűlés a 2005. év folyamán egyedileg dönt.

A 2005. évben induló céltámogatások esetében a rendelkezésre álló források felhasználásáról a döntési jogkör - a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló 1992. évi LXXXIX. törvény ez évben várható módosítása alapján – a regionális fejlesztési tanácsokat illeti meg.

A fejlesztési célú előirányzatok összehangolását szolgálja, hogy a helyi önkormányzatoknak 2005. évtől egy helyre – **a megyei területfejlesztési tanácsokhoz decentralizált, a helyi önkormányzatok fejlesztéseit szolgáló, céljellegetű támogatás** előirányzata iránt – lehet pályázniuk. Ezen előirányzat – mely a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás, valamint a céljellegetű decentralizált támogatás összevonásával jött létre – összege 16.873 millió forint. Az előirányzat:

- 63 %-ának 30 %-a az egy főre jutó bruttó hazai termék megyénkénti mértéke, 70 %-a a külön jogszabályban meghatározott területfejlesztési szempontból kedvezményezett térségek lakónépessége alapján, a területfejlesztési támogatások és a decentralizáció elveiről, a kedvezményezett térségek besorolásának feltételrendszeréről szóló 24/2001. (IV. 20.) OGY határozatban foglaltak szerint,
- 37 %-a a helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló 1992. évi LXXXIX. törvény 1/A. §-a (3) bekezdésének a) pontjára vonatkozó megosztási szabályok alapján

a megyei területfejlesztési tanácsokat és a Fővárosi Önkormányzatot illeti meg.

A jövő évben 243,9 millió forint az ún. vis maior tartalék, mely a megyei és fővárosi területfejlesztési tanácsokhoz decentralizált források normatív keretéből nem finanszírozható, váratlan és rendkívüli események kezelésére szolgál.

9. alcím

A budapesti 4-es – Budapest Kelenföldi pályaudvar-Bosnyák tér közötti – metróvonal első szakasza megépítésének állami támogatásáról szóló 2003. évi LV. törvény alapján a Magyar Állam a központi költségvetésből támogatást nyújt Budapest Főváros Önkormányzata részére a 4-es metró beruházáshoz. Ennek 2005. évi összege 15,8 milliárd forint.

A helyi önkormányzatok bevételeinek és kiadásainak összetétele

A helyi önkormányzatok 2005. első negyedévében - a központi költségvetési törvényben foglaltak alapján - fogadják el költségvetésüket. A normatívan képződő állami hozzájárulásoknál és támogatásoknál valamint átengedett személyi jövedelemadónál - mint a központi költségvetési kapcsolatokról származó forrásoknál - nem térhetnek el a központi számításoktól. A saját valamint a további átengedett bevételeknél, az átvételre kerülő pénzeszközöknél és a hiteleknel a helyi tervező munka alapozza meg az előirányzatokat. Természetesen ez utóbbi bevételi forrásokra is készülnek központi prognózisok. A mindezeket tükröző bevételi és kiadási struktúrát tartalmazzák a következő táblázatok.

A helyi önkormányzatok bevételei főbb csoportonként

Bevételek	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat
	milliárd forintban		megoszlás %-ban	
Saját folyó bevételek	661,5	731,6	26,0	25,5
Ebből: Helyi adók	340,0	373,8	13,4	13,0
Átengedett bevételek	495,5	511,8	19,5	17,8
Ebből: Személyi jövedelemadó	455,7	466,9	17,9	16,3
Felhalmozási és tőkejellegű bevételek	180,3	235,9	7,1	8,2
Állami hozzájárulások és támogatások	795,1	867,7	31,3	30,2
Egészségbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközök	344,8	390,0	13,6	13,6
Elkülönített alapoktól, fejezetektől és központi költségvetési szervektől átvett pénzeszközök	21,0	18,0	0,7	0,6
Államháztartáson kívülről származó pénzeszközök	11,0	8,5	0,4	0,3
Kölcsönök visszatérülése		13,0		0,5
GFS rendszerű bevételek összesen	2 509,2	2 776,5	98,8	96,7
Hitel és értékpapír műveletek bevételei	31,5	93,3	1,3	3,3
Tárgyévi bevételek összesen	2 540,7	2 869,8	100,0	100,0

A mintegy 2870 milliárd forint tárgyévi bevétel 13,0 %-kal haladja meg az előző évi országgyűlési előirányzatot. (Az adatok részletesen a fejezet végén található mérlegtáblából ismerhetők meg.)

Bár a központi költségvetési kapcsolatokról származó állami hozzájárulások és támogatások valamint a - két évvel megelőző időszak jövedelmi és adózási viszonyait reprezentáló - személyi jövedelemadó súlya kis mértékben visszaesik, még így is a bevételi források csaknem 50 %-át képviselik.

A megyei önkormányzatok személyi jövedelemadó részesedése csökkenésének egy részét az illetékbevételek növekedése ellensúlyozza.

A saját folyó bevételeken belül előreláthatóan az illetékbevételek közel 10%-kal nőnek, részben az illetéktörvény módosítása révén:

- jövőre megszűnik az értékpapír és az üzletrész öröklési illetékmentessége, valamint a visszterhes vagyonátruházási illeték alá eső termőföldszerzés kedvezménye a nem családi gazdálkodóknál,
- az új építésű ingatlanok után 15 millió forintig továbbra sem kell illetéket fizetni, az előlotti értékű új ingatlan szerzése esetén az illeték mértéke 6% úgy, hogy a 15-30 millió forint forgalmi értékű ingatlanoknál csak a 15 millió forint feletti értékrész illetékköteles,
- egyes gépjármű- és motorkerékpár-szerzés esetén emelkedik az illeték mértéke.

Cél az illeték beszedési hatékonyság növelése. Ennek érdekében, ha 2005-ben az illetékhivatalok a 2004. félévben nyilvántartott hátralék negyedénél kevesebbet szednek be, kötelesek a különbözet 50%-át a központi költségvetésbe befizetni.

A helyi adó bevételek is mintegy 10%-kal bővülnek. A tételesen meghatározott helyi adóknál nő az adómérték felső határa. Az iparüzési adóban megváltoznak a megosztási szabályok, eszerint a villamos-energia és a gázenergia-szolgáltatóknak valamennyi olyan településen adókötelezettségük keletkezik, ahol szolgáltatás-nyújtást végeznek.

Az átengedett bevételeken belül a gépjárműadónál átalakul a kedvezményi rendszer, ezt csak a legkorszerűbb környezetvédelmi követelményeknek megfelelő gépjárművekre, differenciáltan, legkésőbb 2008-ig biztosítja a jogszabály.

A felhalmozási és tőke jellegű bevételek között az Európai Unió források immár számottevő összeget, - keretmaradvánnyal növelten - 54,4 milliárd forintot érhetnek el:

- a szennyvízkezelési, hulladékgazdálkodási beruházásokat támogató ISPA/Kohéziós Alapból 23,9 milliárd forint várható,
- a Közösségi Támogatási Keret Operatív Programjai közül várhatóan túlnyomó mértékben a Regionális Operatív Program (ROP), valamint kisebb arányban a Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP) és a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP) keretében részesülhetnek majd az önkormányzatok támogatásban. A becslések alapján ennek mértéke 24,0 milliárd forintra tehető,
- a PHARE programokból mintegy 1,8 milliárd forint,
- a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv és a SAPARD előirányzatokból pedig kb. 4,7 milliárd forint támogatással számolhatnak az önkormányzatok.

Az Egészségbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközök 13,1%-kal növekednek. A bővülés forrásként szolgál az egészségügyi alkalmazottak béremeléséhez. A többi ágazathoz hasonlóan itt is 1,5%-nyi béremelést ki kell gazdálkodni.

A hitel- és értékpapír művelekből származó bevételek mintegy 62 milliárd forinttal emelkednek. A Fővárosi Önkormányzat metróberuházásához felvett hitele mellett az önkormányzatok egy része a fokozódó - főként EU-s - fejlesztési támogatások igénybeviteléhez a saját forrást hitelből és értékpapír értékesítésből/kibocsátásból biztosítja.

A helyi önkormányzatok kiadásai főbb csoportonként

Kiadások	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat	2004. évi országgyűlési előirányzat	2005. évi javaslat
	milliárd forintban		megoszlás %-ban	
Személyi juttatások	988,8	1 042,5	38,9	36,3
Társadalombiztosítási és munkaadói járulék, eü. hozzájárulás	339,7	356,4	13,4	12,4
Dologi kiadások	584,8	704,3	23,0	24,5
Folyó (működési) kiadások összesen	1 913,3	2 103,1	75,3	73,3
Felhalmozási és tőke jellegű kiadások	349,4	405,8	13,8	14,1
Társadalom és szociálpolitikai juttatások	152,8	179,5	6,0	6,3
Működési célú pénzeszköz átadás	99,7	105,8	3,9	3,7
Kölcsönnyújtás		14,0		0,5
GFS rendszerű kiadások összesen	2 515,2	2 808,3	99,0	97,9
Hitel és értékpapír műveletek kiadásai	25,5	61,5	1,0	2,2
Tárgyévi kiadások összesen	2 540,7	2 869,8	100,0	100,0

A folyó (működési) kiadások teszik ki az önkormányzati összes kiadások háromnegyedét. Ezen belül a személyi juttatások előirányzata a legnagyobb súlyú.

A dologi kiadások csak a saját bevételekből 119,4 milliárd forinttal emelkedhetnek.

Az ugrásszerűen megnövő hazai és az immár jelentős összeget képviselő EU-s források révén erősen emelkednek a felhalmozási és tőke jellegű kiadások.

A nagyobb szerepet játszó társadalom- és szociálpolitikai juttatások az összes kiadás 6,3 %-át képviselik.

Budapest, 2004. október 12.

Dr. Lamperth Mónika
belügyminiszter

Dr. Draskovics Tibor
pénzügyminiszter